

Alberga vuosisadan alussa

- Albergassa oli 1900 -luvun alussa 300 asukasta
 - Kolme isoa maatilaa: Alberga, Mäkkylä ja Bergans
- Suomi teollistui ja kaupungistui nopeasti
- Rautatie 1904 toi Helsingin lähelle
- Palstoitus alkoi 1905
 - 1917 jo 1 300 asukasta
 - Pohjoiseen suomenkielistä työväkeä
 - Etelään ruotsinkielistä herrasväkeä
 - Friisimäki, Miinalantie, Ruukinranta
- ”Sosialistien pesäpaikka”
 - Albergan Työväenyhdistys 1911
 - Maltillisia wrightiläisiä sosialisteja
- Sotatilalait voimassa 1914 –

Sortokaudet Albergassa

- **Ensimmäinen sortokausi 1899 - 1905**
 - Bobrikovista venäläistämisen keulakuva
 - Suuri adressi – 500 000 nimeä - *Kaivoskallion seinämä*
 - Virkamiesten karkotukset - *Gadolin* muutti Ruotsiin
 - Tarkk´ampujapataljoonat lakkautetaan 1902
 - *Mäkkylän isäntä Karl Kavaleff* työttömäksi
 - Katukyltitkin venäläistetään 1904
 - Bobrikov murhataan 1904
- **Suurlakko 1905 Venäjällä ja Suomessa**
 - Venäjä hävisi Japanin sodan
 - Lakon tuloksena duuma Venäjälle
 - Suomen sortokausi päättyi
 - Suomelle yleinen ja yhtäläinen äänioikeus
 - 1906-1917 leppävaaralaisia kansanedustajia:
 - *Voitto Eloranta, Yrjö Sirola, Sulo Wuolijoki, Otto-Ville Kuusinen, Alexander Gadolin*

Albergan patterityöt

- Vallityöt alkoivat Albergassa 1915
 - Suomen suurimpia urakoita kautta aikojen
- Tuhansia patterityöläisiä
 - Venäläisiä, suomalaisia ja hunghuuseja
- Venäjän armeijan kaksi komppaniaa Albergassa
 - Thorstorp, Vanha Alberga, Ruotsalainen kansakoulu...
 - Leirit Sellon pellolla ja Urheilukeskuksen paikalla
 - Toinen komppania Elfvikissä
- Työtä riitti lepuskilaisille – talous kukoisti
 - Kivenhakkaajat, hevosmiehet, kahviputkat, kaupat...
 - Ammatillinen järjestäytyminen alkoi patterityömailla
 - Albergan kartanon ulkotyöläiset lakkoon työajan vuoksi
- Keisari Nikolai II Leppävaarassa 1915

Albergan ruokapula 1916 -

- Espoo oli vauras maatalouspitäjä
 - Patteritöissä yhtä paljon väkeä kuin Espoossa asukkaita
 - Musta pörssi nosti hinnat pilviin
 - Patterityöt loppuivat – lopputilit jäivät maksamatta
- Tuontiviljaa ei saatu Venäjältä, maito ja voi kortille
- Elintarvikelautakunnan komitea Angervon huvilaan
- Kunnan keittiöt Albergan asemalla ja työväentalolla
- Kunnan Leipomo Mansikkalan tiloissa Arkadiassa
- Työväenyhdistys osti maitoa
 - Maitoa jaettiin 300 l/pv
- Ruokaratsia lisäksi Räsäsellä:
 - ”5 säkkiä sokeria ja voita”

**Jätkälä ihmis- ja
eläinravintona.**
Huute on ovelta.

ALBERGAN ELINTARVELAUTAKUNTA
ALBERGA LIFSMEDELSNÄMND

PUHELIN
64
TELEFON

Albergan punakaarti

- Helmikuun vallankumouksessa sortui järjestysvalta
 - Palkaton ja aseistamaton miliisi huhtikuussa 1917
- Albergan TY perusti järjestyskaartin 21.10.1917
 - Valtakunnallinen SAJ:n aloite
 - Kaartin toiminta loppui yleislakkoon
 - Käynnistyi uudestaan 21.1.1918
- Kaarti lähti rintamalle helmikuussa
- Albergaan jäi 130 miestä
 - Tienristeysten, aseman, siltojen ja ruutikellarin vartiointi
 - Pällikkö August Sutinen,
 - Tied.os. päällikkö Antti Meritähti
 - Komissaari Siivo Rinne
 - Elintarvikepäällikkö Emil Nojonen

Kuvat: EKM

Nimismiehen ja poliisien murha

- Punakaarteihin syntyi ns. lentäviä osastoja
 - Hoitivat mm. elintarvike- ja asetakavarikoita ympäri kuntaa
 - Nuoria, innokkaita miehiä, irrallaan työväenyhdistyksistä
- Albergan lentäväosasto:
 - Johan Henrik Nieminen, K. Korander, livari Hirvinen, Frans Nyqvist, K.V. Vigren, Heikki Lehtonen, V. Joki ja kuusi miestä muualta Etelä-Suomesta
- Espoon nimismies Berglund ja konstaapelit Englund ja Nordström joutuvat 18.11.1917 lentävien vangiksi
- Heidät ammuttiin Uimahallin mäkeen, ”Murhamäkeen”
- Poliisien murha aiheutti vihaa kautta maan
- Veriteko syvensi eri puolten välisiä rajalinjoja

Punainen Espoo

- Kunnallinen päätöksenteko perustui varallisuuteen
 - Käytännössä 90% väestä oli kokonaan sen ulkopuolella
- Työväenjärjestöt vaativat kunnalta rahaa
 - Järjestyskaartille, ruokaan ja hätäapuun kaikkein köyhimmille
 - Kuntakokous 31.12.1917 löysi piiritettynä sovinnon
- 27.1.1918 kunnallinen valta siirtyy rauhanomaisesti sos.dem. kunnallisjärjestölle
 - Kunnankamreeri Edv. Salenius jäi hoitamaan tehtäviään
 - Talous säilyi kuosissaan
 - August Angervo toimi miliisipäällikkönä
 - Leppävaaran kansakoulun rakennustöitä alkoivat
- Punainen valta Espoossa päättyi 11.4. taisteluun

Esbobor obs!

Arbetslöshetskommitten i Esbo kommer att upprätthålla kontor i Alberga för arbetsförmedling och kan härefter såväl arbetsgivare som arbetssökande anlita dess förmedling. Kontoret är förlagt i mejeributikens lokal mitt emot Handl. Landén, öppet

Täten julistetaan

9 vakinaista ja 3 vällalkaista

miliisin tointa

sos.-dem. puolueeseen kuuluvien henkilöiden haettavaksi

Espoon pitäjässä

ennen 24 p.välä tk. Tointa seuraa 450 mk. kuukausipalkka. Hakemukset ym. paperit on osotettava allekirjoittaneelle.

Espoo 14 p. helmik. 1918.

Aug. Angervo

Miliisipäällikkö, os. Alberga

Leppävaaran tie sisällissotaan

- Euroopan valtiollinen murros
 - Ensimmäinen maailmansota
- Venäjän vallankumoukset 1917
 - Albergassa Venäjän armeijan kaksi komppaniaa
 - Mittavat vallityöt loppuivat
 - Järjestysvalta katosi
- Suomen yhteiskunnallinen murros
 - Teollistuminen kasvatti palkkatyöväestöä
 - Työväenluokka haki oikeuksiaan
- Albergassa kohtuullisen sovinnolliset olot
 - Työväenyhdistys maltillisten käsissä
 - Suojeluskunta perustettiin vasta 14.4.1918
- Albergassa sotivat saksalaiset ja punakaarti

